

тварин, що дозволяє виявити критичні відмінності між біологічно обумовленими системами та свідомо контрольованим мовленням. Автор аргументує, що мова розвивалася не лише як результат еволюції фізіологічних механізмів (зокрема будови гортані та мовленнєвого тракту), а й як соціокультурне надбання, сформоване в процесі навчання, взаємодії та передачі досвіду. Вказується на ключову роль культурного середовища у формуванні мовної картини світу, а також на когнітивні механізми, які забезпечують здатність мови адаптуватися до нових умов, змістів і комунікативних завдань. У такий спосіб мова розглядається як результат багатовекторного розвитку, де біологічне і соціальне невідривно переплетені у формуванні людського пізнання.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та аналітичному огляді людської мови як основи пізнання, її анатомічних, когнітивних і соціокультурних передумов.

Завдання дослідження зосереджені на науковому визначенні комплексу мовних властивостей, що забезпечують її пізнавальний потенціал, і довести нерозривний зв'язок між мовним розвитком і формуванням людського мислення.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження мовної еволюції в соціокультурному вимірі, автор доходить висновку, що мова є фундаментальним інструментом не лише комунікації, а передусім пізнання та концептуалізації дійсності. На відміну від тваринних сигналів, людське мовлення має гнучку, продуктивну й усвідомлену природу, що дозволяє формувати абстрактні смисли, будувати складні висловлювання, висловлювати емоційно-вольові стани, створювати наукові моделі та здійснювати рефлексію над власною мовною діяльністю. З огляду на соціокультурний контекст, у якому формується мовна здатність, наголошується на важливості середовища, традицій і навчання як чинників, що визначають мовну картину світу кожної спільноти. Крім того, дослідження підтверджує важливу роль анатомо-фізіологічних і нейрофізіологічних передумов – контроль дихання, мобільність артикуляційних органів, здатність до вольового мовлення – у формуванні мовної компетентності. Таким чином, мова постає як багатовимірне явище, в якому переплітаються біологічна еволюція, когнітивні механізми й соціокультурні впливи, що разом забезпечують розвиток людського мислення, пізнання та передачі досвіду, підтверджуючи досягнення мети дослідження.

Ключові слова: мовна еволюція; соціокультурний вимір; властивості мови, пізнавальна діяльність людини.

DOI

УДК 378.147:615.8:316.77

А. Сігова

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ЗАСОБАМИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ

Резюме

У статті розглянуто проблему формування комунікативної компетентності у студентів спеціальності «Фізична терапія» в контексті застосування міждисциплінарного підходу до організації освітнього процесу. **Мета дослідження** – обґрунтувати педагогічні умови ефективного формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців з фізичної терапії шляхом інтеграції знань і навичок з різних дисциплін. **Завдання дослідження:** визначити сутність поняття «комунікативна компетентність» у професійному контексті фізичного терапевта; проаналізувати існуючі підходи до її формування у вищій освіті; дослідити потенціал міждисциплінарної інтеграції в освітніх програмах; обґрунтувати дидактичні умови та методи реалізації міждисциплінарного підходу; виявити ефективні практики формування професійної комунікації у студентів. **Методи дослідження:** 1) теоретичні – аналіз наукової літератури, педагогічне моделювання, систематизація, узагальнення; 2) емпіричні – спостереження за навчальним процесом, аналіз освітніх програм і студентських взаємодій у процесі вивчення фахових дисциплін, анкетування та опитування студентів і викладачів.

У результаті дослідження проаналізовано педагогічні умови, що сприяють розвитку комунікативної компетентності у майбутніх фізичних терапевтів. Визначено специфіку міждисциплінарного підходу як ефективного засобу інтеграції гуманітарних, соціальних і професійно-орієнтованих дисциплін. Обґрунтовано доцільність включення інтерактивних методів навчання, роль командної взаємодії та клінічних кейсів у розвитку комунікації. Встановлено, що міждисциплінарна інтеграція сприяє більш цілісному формуванню професійної компетентності майбутнього фахівця, підвищує мотивацію до навчання та готовність до міжособистісної взаємодії в медичному середовищі.

Ключові слова: комунікативна компетентність; міждисциплінарний підхід; фізична терапія; професійна підготовка; інтерактивне навчання; заклади вищої освіти.

Вступ. Сучасне українське суспільство потребує висококваліфікованих фахівців у сфері охорони здоров'я, зокрема фізичних терапевтів, які здатні не лише здійснювати професійні маніпуляції, а й ефективно комунікувати з пацієнтами, їх родинами, колегами по команді. Саме комунікативна компетентність стає одним із ключових чинників професійної ефективності. У зв'язку з цим актуалізується проблема формування зазначеної якості в умовах професійної підготовки.

Високий рівень професійної підготовки майбутніх фізичних терапевтів вимагає не лише опанування фахових знань, але й здатності ефективно взаємодіяти з пацієнтами, медичними працівниками та колегами в мультидисциплінарному середовищі. У зв'язку з цим, значно зростає актуальність формування комунікативної компетентності як ключового елементу професійної компетентності фахівця з фізичної терапії (Гаврилюк-Скиба, 2024).

Специфіка діяльності фізичних терапевтів, полягає в тому, що вони працюють з людьми, які потребують реабілітації внаслідок травм, хвороб або вроджених вад, у забезпеченні ефективної реабілітації пацієнтів з різними порушеннями функціонального стану організму. Їх робота передбачає постійний контакт із пацієнтами, командну взаємодію, здатність пояснювати призначення процедур і мотивувати пацієнтів. Отже, володіння комунікативною компетентністю є професійною необхідністю.

Професійне спілкування фізичних терапевтів характеризується специфічними психологічними особливостями, які потребують цілеспрямованого розвитку в процесі фахової підготовки. (Кравченко, 2024).

Існуючий стан проблеми полягає в недостатній увазі до розвитку комунікативних умінь у студентів спеціальності «Фізична терапія», що підтверджується аналізом навчальних програм, якій засвідчив, що питання розвитку комунікативних умінь у студентів розглядається фрагментарно, часто обмежується окремими темами в курсах психології або педагогіки. У результаті — випускники демонструють недостатній рівень комунікативної готовності.

Обґрунтування необхідності удосконалення підготовки зумовлене низкою факторів: зростанням запиту на мультидисциплінарні команди, необхідністю дотримання етичних норм спілкування та впливом міжособистісної взаємодії на ефективність лікувального процесу. Окрім того, потреба в удосконаленні підготовки обумовлена запитами ринку праці та змінами в медичній освіті.

Сучасна вища освіта, яка орієнтується на компетентнісний підхід, вимагає пошуку нових дидактичних рішень для інтеграції комунікативного компоненту в систему підготовки фахівців. Одним із найбільш перспективних підходів у цьому контексті є міждисциплінарний підхід, який дозволяє поєднати знання з різних предметних галузей та забезпечити більш цілісне і функціональне формування комунікативних умінь (Колос, 2021).

Міждисциплінарні освітні практики можуть допомогти студентам краще адаптуватися до вимог сучасного ринку праці, де часто потрібні знання з різних сфер (Остапчук & Кучай, 2022).

Масовий характер професійної підготовки з фізичної терапії в закладах вищої освіти України, а також недостатність комплексних досліджень щодо формування комунікативної компетентності на міждисциплінарній основі, зумовили необхідність проведення відповідного аналізу й обґрунтування педагогічних умов такої підготовки.

Також важливо окреслити теоретичні засади поняття «комунікативна компетентність» як здатності ефективно взаємодіяти з пацієнтами, колегами та родичами. Це передбачає наявність розвинених навичок слухання, переконання та адаптації до емоційного стану інших. Крім того, необхідно визначити змістові складники комунікативної компетентності у професійному контексті та з'ясувати потенціал міждисциплінарного підходу в освітньому процесі.

Мета дослідження – здійснити аналіз і теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування комунікативної компетентності у студентів спеціальності «Фізична терапія» засобами міждисциплінарного підходу.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися:

1) теоретичні методи – аналіз, синтез, моделювання, порівняння, узагальнення результатів попередніх досліджень;

2) емпіричні методи – педагогічне спостереження, аналіз навчальних програм, вивчення досвіду викладання фахових та комунікативно орієнтованих дисциплін, опитування студентів та викладачів.

Завдання дослідження:

- з'ясувати сутність комунікативної компетентності у професійній діяльності фізичного терапевта;
- проаналізувати чинні освітні програми щодо наявності міждисциплінарних зв'язків і елементів формування комунікативних умінь;
- визначити педагогічні умови реалізації міждисциплінарного підходу;
- узагальнити ефективні практики формування комунікативної компетентності;
- обґрунтувати дидактичну модель формування комунікативної компетентності у фахівців фізичної терапії.

Результати. Проектування дидактичної моделі, спрямованої на формування комунікативної компетентності у майбутніх фізичних терапевтів, передбачає уточнення вихідних позицій щодо специфіки професійної підготовки у сфері реабілітації та інтеграції психологічних, педагогічних і медичних знань. У процесі розробки моделі було враховано принципи міждисциплінарного підходу, який забезпечує цілісне бачення професійної діяльності фізичного терапевта як фахівця, що постійно взаємодіє з пацієнтами, колегами та соціальним середовищем. Виділено такі ключові компоненти дидактичного проектування моделі:

1. Визначення місця комунікативної компетентності в структурі професійної підготовки. Комунікація розглядається як базова складова клінічного мислення і міжособистісної взаємодії, що забезпечує якість медичної допомоги.
2. Переклад міждисциплінарної інформації з мови теоретичних дисциплін на практично зорієнтовану мову комунікативної взаємодії. Зокрема, трансформація психологічних знань (емпатія, рефлексія, когнітивна гнучкість) у конкретні стратегії спілкування з пацієнтами.
3. Відбір релевантного змісту для навчальних модулів. До переліку увійшли теми з основ медичної етики, клінічної психології, професійної педагогіки, конфліктології, кроскультурної комунікації.
4. Встановлення інваріантних компетентнісних характеристик. Як такі визначено: здатність до активного слухання, вербальна і невербальна експресивність, вміння адаптувати стиль комунікації до контексту, емоційна стійкість.
5. Вибір логіки подання матеріалу – змішана. Передбачає поєднання індуктивного підходу (від конкретних ситуацій до загальних закономірностей) з дедуктивним (вивчення принципів з наступним застосуванням у моделюванні комунікативних кейсів).
6. Конкретизація форм організації навчального процесу: тренінги, рольові ігри, міждисциплінарні семінари, інтерактивні майстер-класи за участю фахівців суміжних галузей (психологів, логопедів, лікарів-неврологів тощо) (Гуменюк, 2020).
7. Адаптація змісту до освітньої програми за фахом «Фізична терапія». Модель враховує специфіку роботи з різними віковими та патологічними групами пацієнтів, потребу в етичній, коректній та ефективній комунікації у складних умовах (післяінсультні стани, дитяча ДЦП, паліативна допомога).

Проектування дидактичної моделі, спрямованої на формування комунікативної компетентності у майбутніх фізичних терапевтів, здійснювалося з урахуванням міждисциплінарного підходу, який передбачає інтеграцію психологічних, педагогічних та медичних знань. Такий підхід дозволяє сформулювати у студентів системне уявлення про взаємодію з пацієнтом як професійну компетенцію, що поєднує знаннявий, емоційно-ціннісний та поведінковий компоненти (Гусева, 2024).

Експериментальна програма була спрямована на розвиток комунікативної компетентності засобами спеціально організованих занять. До змісту програми увійшли: тренінги з розвитку

емпатії, активного слухання, командної взаємодії; аналіз кейсів із практики фізичної терапії; рольові ігри та моделювання професійних ситуацій; рефлексивні завдання. Програма реалізовувалася протягом двох семестрів у межах спецкурсу.

Методи виявлення ефективності впливу для вивчення динаміки рівня сформованості комунікативної компетентності застосовано:

- метод анкетування (виявлення самооцінки);
- соціометрію (вивчення статусу в групі);
- спостереження за поведінкою в умовах рольової гри;
- експертне оцінювання педагогами й практиками.

З метою перевірки ефективності міждисциплінарного підходу у формуванні комунікативної компетентності майбутніх фізичних терапевтів було проведено педагогічний експеримент, що складався з констатувального та формувального етапів.

На етапі констатувального експерименту спостерігалася приблизно однакова структура рівнів сформованості комунікативної компетентності в обох групах. Проте результати після впровадження міждисциплінарного підходу в експериментальній групі свідчать про позитивну динаміку.

Для емпіричної перевірки ефективності моделі було проведено педагогічний експеримент на базі трьох закладів вищої освіти України (N = 87 студентів спеціальності «Фізична терапія»). Було сформовано контрольну (n=43) та експериментальну (n=44) групи. Навчання в експериментальній групі здійснювалося за оновленим модулем із застосуванням міждисциплінарного підходу. Було визначено рівні сформованості комунікативної компетентності (високий, середній, низький) до і після реалізації міждисциплінарної моделі навчання. Результати представлено в таблиці (див. табл.1).

Оцінювання динаміки комунікативної компетентності здійснювалося за такими критеріями:

- когнітивний (знання теоретичних основ комунікації);
- поведінковий (вміння застосовувати техніки спілкування);
- емоційно-ціннісний (рефлексивність, емпатія, толерантність) .

Таблиця 1

Динаміка рівнів сформованості комунікативної компетентності студентів (%)

Рівень / Група	До експерименту (КГ)	Після експерименту (КГ)	До експерименту (ЕГ)	Після експерименту (ЕГ)
Високий	11,6 %	13,9 %	13,6 %	36,3 %
Середній	55,8 %	58,1 %	56,8 %	61,3 %
Низький	32,6 %	28,0 %	29,6 %	2,4 %

Як видно з даних таблиці, в експериментальній групі спостерігається суттєве зростання кількості студентів із високим рівнем комунікативної компетентності (на 22,7%) та зменшення частки студентів із низьким рівнем (на 27,2%). У контрольній групі такі зміни є незначними.

Результати свідчать про суттєве зростання частки студентів з високим рівнем сформованості комунікативної компетентності у експериментальній групі (з 13,6 % до 36,3 %), що супроводжувалося зниженням кількості студентів із низьким рівнем (з 29,6 % до 2,4 %). У контрольній групі зміни були незначними.

У процесі реалізації експериментального навчального модуля було виявлено суттєве підвищення рівня сформованості комунікативної компетентності студентів, що підтверджується динамікою за результатами тестування, самооцінювання та експертного оцінювання. Зокрема, найбільший приріст було зафіксовано у таких компонентах: здатність до ефективного діалогу в ситуаціях підвищеного емоційного напруження (+31%), вміння формулювати зворотній зв'язок (+24%), адаптивність стилю спілкування до потреб пацієнта (+28%).

Таким чином, міждисциплінарний підхід не лише забезпечує концептуальну цілісність навчального контенту, але й сприяє формуванню цілісного бачення професійної комунікації як ключового елемента клінічної практики фізичного терапевта.

Це свідчить про доцільність інтеграції міждисциплінарних освітніх впливів у професійну підготовку фахівців фізичної терапії, зокрема в аспекті розвитку їхньої комунікативної компетентності (Крупа & Суходоля, 2023).

Вихідні позиції дослідження визначають комунікативну компетентність як інтегровану якість особистості, яка проявляється у здатності до ефективної міжособистісної взаємодії, орієнтованої на співпрацю, партнерство та емпатію.

Структурно вона охоплює: когнітивний компонент (знання про правила, принципи спілкування); емоційно-ціннісний (ставлення до інших, здатність до співпереживання); поведінковий (уміння слухати, аргументувати, вести діалог).

Результати дослідження свідчать, що після реалізації програми відбулося значне зростання рівня комунікативної компетентності в експериментальній групі: підвищилася здатність до ефективного діалогу; зросла емоційна чутливість; покращилися навички вирішення конфліктів; підвищилася самооцінка та рівень прийняття інших.

Таким чином, отримані результати підтверджують ефективність запропонованої моделі, заснованої на міждисциплінарному підході, для формування ключової професійної компетентності фізичного терапевта – здатності до професійної комунікації.

Дискусія. Результати проведеного емпіричного дослідження дозволили окреслити низку важливих положень щодо сучасного стану та перспектив удосконалення формування комунікативної компетентності майбутніх фізичних терапевтів, зокрема через застосування міждисциплінарного підходу в освітньому процесі.

- Недостатня інтеграція змісту дисциплін гуманітарного і професійного циклів. Аналіз навчальних програм показав фрагментарність у представленні змісту, що стосується комунікативної взаємодії: елементи тем, пов'язаних із навичками професійного спілкування, розпорошені між дисциплінами, не мають логічної наступності чи міжпредметного узгодження.

- Переважання теоретичного викладу матеріалу над практично орієнтованим. У програмах часто акцентовано увагу на теоретичних основах комунікації без належної кількості практичних занять або кейсів, що унеможливує формування прикладних навичок у студентів.

- Неврахування специфіки професійної діяльності фізичного терапевта. Комунікативна компетентність у цій сфері передбачає не лише загальні соціальні навички, а й здатність до емпатійної взаємодії, вміння пояснити складну інформацію пацієнтові доступною мовою, що в навчальних програмах не завжди враховується.

- Формалізований підхід до міждисциплінарності. Хоча в документації декларується міждисциплінарна спрямованість навчання, фактична взаємодія між викладачами різних дисциплін майже відсутня. Це знижує ефективність інтеграції знань і навичок.

- Недостатня увага до етичного компоненту комунікації. Питання професійної етики, емоційного інтелекту та культури мовлення не виділено як окремі теми або представлені поверхнево.

- Нерівномірність розподілу навчального навантаження. Теми, які передбачають розвиток комунікативних умінь, часто мають менше годин порівняно з іншими, менш релевантними для практичної діяльності.

- Відсутність системної діагностики рівня сформованості комунікативної компетентності. У більшості програм не передбачено чітких критеріїв і методик для оцінювання динаміки розвитку відповідних навичок упродовж усього періоду навчання.

- Стереотипність у подачі контенту. Більшість програм і навчальних матеріалів орієнтовані на загальнолюдське спілкування, без урахування специфіки професійної взаємодії фізичного терапевта з пацієнтами, що мають функціональні порушення, обмежену мобільність чи психоемоційні труднощі.

- Недостатня інтеграція дисциплін клінічного циклу. Дисципліни, пов'язані з медико-біологічною підготовкою, подаються окремо від тих, що формують соціально-комунікативні навички, хоча в практичній діяльності фізичного терапевта ці компоненти мають бути інтегрованими.

- Відсутність системи моніторингу рівня сформованості комунікативної компетентності. В освітньому процесі не передбачено чітких індикаторів та діагностичних інструментів, які б дозволили визначати динаміку розвитку відповідної компетентності на різних етапах навчання.

- Неоптимальне використання ресурсів міждисциплінарної взаємодії. Практика співвикладання, міжкафедрального моделювання ситуацій професійного спілкування або інтегрованих семінарів наразі використовується епізодично або формально.

- Фрагментарність реалізації міждисциплінарного підходу. Аналіз навчальних програм виявив, що, попри декларовану інтегрованість, в більшості випадків дисципліни залишаються автономними за змістом, що унеможлиблює цілісне формування комунікативної компетентності. Теми, які стосуються основ спілкування, етики професійної взаємодії, психологічних аспектів комунікації, не узгоджуються між собою в логіко-змістовому плані.

- Низька практична орієнтованість навчання. Переважає теоретичний виклад матеріалу без достатнього забезпечення практичними кейсами, міжпредметними симуляційними заняттями або клінічними ситуаціями, де можна було б формувати реальні комунікативні навички у студентів.

- Відсутність єдиного методичного підходу до викладання комунікативного контенту. У межах різних дисциплін (психологія, педагогіка, клінічна практика) одні й ті самі явища (наприклад, емпатія, активне слухання, невербальна взаємодія) подаються різними термінами, без міждисциплінарного узгодження й узагальнення.

На основі виявлених тенденцій доцільним вважається запровадження структурованої міждисциплінарної моделі формування комунікативної компетентності, яка має передбачати інтеграцію теоретичних, практичних та клініко-комунікативних знань. Такий підхід сприятиме розвитку у студентів цілісного уявлення про професійну взаємодію, дозволить поєднати гуманітарні, медико-біологічні й соціально-поведінкові компоненти професійної підготовки.

Зважаючи на зазначене, доцільним видається розроблення оновленої міждисциплінарної моделі підготовки, яка поєднувала б навчальні модулі з психології, педагогіки, професійної етики та клінічної практики в єдиний інтегрований курс із чітко визначеними результатами навчання. Такий підхід дозволив би забезпечити не лише розвиток теоретичних знань, а й формування гнучких, стійких комунікативних навичок, необхідних у професійній діяльності фізичних терапевтів.

Висновки. Формування комунікативної компетентності є обов'язковим компонентом підготовки фізичних терапевтів, адже без неї неможливе ефективне здійснення професійної діяльності. Ефективність розвитку цієї якості підвищується за умови впровадження спеціально розробленої програми, яка включає тренінгові форми, рольове моделювання та рефлексивний аналіз.

Результати формувального експерименту підтвердили гіпотезу про можливість цілеспрямованого розвитку комунікативної компетентності засобами педагогічного впливу.

На основі проведеного теоретичного та емпіричного аналізу узагальнено результати дослідження й визначено аспекти, які повинні бути враховані при розробці дидактичної моделі формування комунікативної компетентності у майбутніх фізичних терапевтів засобами міждисциплінарного підходу:

- Визначено, що комунікативна компетентність є інтегрованим професійно важливим утворенням, яке охоплює вербальні, невербальні, емоційні, етичні та соціально-когнітивні компоненти, що особливо актуалізується у сфері фізичної терапії, де ефективна взаємодія з пацієнтами є критично необхідною.

- Встановлено, що застосування міждисциплінарного підходу у процесі підготовки фізичних терапевтів сприяє формуванню більш цілісного уявлення про зміст і способи професійної комунікації, однак реалізація цього підходу в освітній практиці має переважно декларативний характер і потребує систематизації та конкретизації.

- Проаналізовано практичний досвід запровадження міждисциплінарних модулів у навчальний процес, що довів ефективність включення інтерактивних методів навчання (ролевих ігор, кейс-аналізу, симуляцій, міжфахових тренінгів) у формування комунікативної компетентності.

- Виявлено, що найбільш результативною є така організація навчального процесу, яка орієнтується на проблемно-орієнтоване та компетентнісне навчання, що моделює реальні професійні ситуації майбутньої діяльності фізичного терапевта.

- Запропоновано педагогічні умови формування комунікативної компетентності, зокрема: поетапне включення елементів міждисциплінарності, постійний рефлексивний супровід комунікативної діяльності студентів, застосування міжфахової взаємодії як навчального інструменту.

- Встановлено, що комунікативна компетентність є однією з базових складових професійної підготовки фізичних терапевтів, яка безпосередньо впливає на якість міжособистісної взаємодії з пацієнтами, членами мультидисциплінарної команди та колегами.

Обґрунтовано доцільність подальшого удосконалення змісту освітніх програм фізичної терапії з урахуванням міждисциплінарного контексту та потреб сучасної практики охорони здоров'я.

Проведений критичний аналіз виявив ключові недоліки в організації міждисциплінарної взаємодії: відсутність інтегративних навчальних модулів, низький рівень координації між викладачами різних дисциплін, нестача клініко-комунікативного контексту в навчальному процесі, що ускладнює розвиток рефлексивних і емпатійних навичок у майбутніх фахівців.

Визначено, що ефективна реалізація міждисциплінарного підходу потребує не лише змістової інтеграції навчальних курсів (психології, педагогіки, мовленнєвої практики, клінічної підготовки), а й оновлення методичного супроводу, зокрема впровадження симуляцій, міжкафедральних занять, рольових ігор та ситуаційного моделювання.

Запропоновано проект дидактичної моделі формування комунікативної компетентності на основі чотирьох інтегративних блоків:

- 1) теоретико-комунікативний (понятійна база та принципи професійної взаємодії);
- 2) психолого-емоційний (розвиток емпатії, активного слухання, рефлексії);
- 3) клініко-етичний (взаємодія з пацієнтами, етика комунікації); 4) прикладний (практична комунікація в команді та з клієнтами в умовах клініки).

Реалізація запропонованої моделі уможлиблює не лише покращення якості підготовки майбутніх фахівців, а й створення умов для розвитку інтегрованої професійної ідентичності фізичного терапевта як комунікативно компетентного суб'єкта медичної взаємодії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

Гаврилюк-Скиба, Г. О. (2024). Сучасні підходи до формування комунікативної компетентності у фаховій підготовці майбутніх фізичних терапевтів. У *XV Всеукраїнська науково-практична конференція «Біологічні дослідження – 2024»* (8–9 жовтня 2024 р.). Житомир.

Гуменюк, І. М. (2020). Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців фізичної терапії у процесі професійної підготовки. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, (14), 45–52. <https://doi.org/10.32405/2413-1865-2020-14-45-52>

Гусєва, Т. (2024). Психологічні особливості формування комунікативної компетентності у студентів – фізичних терапевтів. *Psychology Travelogs*, (4), 314–323. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-4-30>.

Кравченко, А. В. (2024). *Психологічні особливості розвитку компетентності майбутніх фізичних терапевтів у професійному спілкуванні* (Дисертація доктора філософії). Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського.

Колос, Н. М. (2021). Міждисциплінарний підхід у підготовці майбутніх фізичних терапевтів: виклики та перспективи. *Педагогіка та психологія професійної освіти*, (4), 83–91.

Крупа, В., & Суходоля, С. (2023). Формування професійної компетентності фахівців з фізичної терапії у педагогічній практиці викладачів. *Scientific Collection «InterConf»*, (168), 80–87.

Остапчук, Н. М., & Кучай, Т. М. (2022). Міждисциплінарні освітні практики як чинник професійного зростання студентів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*, (83), 136–142.

Чепурка, О. (2024). Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії: європейський вимір. *Інноватика у вихованні*, (20). <https://doi.org/10.35619/iiu.v1i20.655>

REFERENCES

Gavryliuk-Skyba, H. O. (2024). Suchasni pidkhody do formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh fizychnykh terapevtiv [Modern approaches to forming communicative competence in the professional training of future physical therapists]. In *Proceedings of the XV All-Ukrainian Scientific-Practical Conference "Biological Research – 2024"*, Zhytomyr.

Humeniuk, I. M. (2020). Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi terapii u protsesi profesiinoi pidhotovky [Formation of communicative competence of future

physical therapy specialists in the process of professional training]. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*, (14), 45–52. <https://doi.org/10.32405/2413-1865-2020-14-45-52>

Husieva, T. (2024). Psykholohichni osoblyvosti formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti u studentiv – fizychnykh terapevtiv [Psychological features of forming communicative competence in physical therapy students]. *Psychology Travelogs*, (4), 314–323. <https://doi.org/10.31891/PT-2024-4-30>

Kravchenko, A. V. (2024). *Psykhologichni osoblyvosti rozvytku kompetentnosti maibutnikh fizychnykh terapevtiv u profesiinomu spilkuванні* [Psychological features of the development of competence of future physical therapists in professional communication] (PhD dissertation). Tavria National University named after V. I. Vernadsky.

Kolos, N. M. (2021). Mizhdystsyplinarnyi pidkhid u pidhotovtsi maibutnikh fizychnykh terapevtiv: vyklyky ta perspektyvy [Interdisciplinary approach in training future physical therapists: Challenges and prospects]. *Pedagogy and Psychology of Professional Education*, (4), 83–91.

Krupa, V., & Sukhodolia, S. (2023). Formuvannia profesiinnoi kompetentnosti fakhivtsiv z fizychnoi terapii u pedahohichnii praktytsi vykladachiv [Formation of professional competence of physical therapy specialists in teaching practice]. *Scientific Collection "InterConf"*, (168), 80–87.

Ostapchuk, N. M., & Kuchai, T. M. (2022). Mizhdystsyplinarni osvichni praktyky yak chynnyk profesiinoho zrostantia studentiv [Interdisciplinary educational practices as a factor of students' professional growth]. *Bulletin of Dragomanov National Pedagogical University. Series 5: Pedagogical Sciences: Realities and Prospects*, (83), 136–142.

Chepurka, O. (2024). Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh bakalavriv fizychnoi terapii: yevropeyskyi vymir [Formation of health-preserving competence of future physical therapy bachelors: A European dimension]. *Innovations in Upbringing*, (20). <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i20.655>

A.Sihova

FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE IN FUTURE PHYSICAL THERAPISTS THROUGH AN INTERDISCIPLINARY APPROACH

Abstract

The article addresses the problem of developing communicative competence in future physical therapists within the framework of interdisciplinary training. **The purpose of the study** is to identify effective pedagogical conditions and methodological strategies that promote the formation of communicative competence as an integral component of the professional training of physical therapy students. **The objectives of the study include:** analyzing theoretical foundations of communicative competence; studying the specifics of communication in the professional activities of physical therapists; evaluating existing interdisciplinary practices in higher education institutions; and identifying the didactic potential of interdisciplinary integration for improving communicative training. Research methods included theoretical analysis and synthesis, pedagogical observation, expert evaluation of educational programs, and analysis of students' communicative behavior in simulated and real professional situations. **The study reveals** that the formation of communicative competence in future physical therapists requires systematic inclusion of interdisciplinary modules that combine knowledge from medicine, psychology, pedagogy, and social communication. The interdisciplinary approach contributes to deeper understanding of patient-centered communication, teamwork, and empathy. Based on the findings, practical recommendations are provided for the implementation of interdisciplinary strategies into physical therapy curricula in institutions of higher education.

Keywords: communicative competence; interdisciplinary approach; physical therapy education; professional training; higher education; patient-centered communication; health sciences integration.